

Súd: Okresný súd Liptovský Mikuláš
Spisová značka: 20P/25/2020
Identifikačné číslo súdneho spisu: 5620202979
Dátum vydania rozhodnutia: 28. 10. 2020
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr., LL.M. Ivana Stehlíková
ECLI: ECLI:SK:OSLM:2020:5620202979.2

Uznesenie

Okresný súd Liptovský Mikuláš vo veci starostlivosti o maloletú Z. Z., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom A.. M.. Z. XXX/XX, F. D., toho času umiestnená v Centre pre deti a rodiny Semeteš, so sídlom Semeteš 1208, Vysoká nad Kysucou - Horné Orechové 380, Trenčín, zastúpenú kolíznym opatrovníkom Mesto Liptovský Hrádok, so sídlom Hviezdoslavova 170, 033 01 Liptovský Hrádok, IČO: 00 315 494, dieťa rodičov: matky A. O., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom A.. M.. Z. XXX/XX, F. D., toho času v Ústave na výkon trestu odňatia slobody pre mladistvých Sučany a otca neb. Z. Z., nar. XX.XX.XXXX, zomr. XX.XX.XXXX, v konaní o návrhu Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Liptovský Mikuláš, so sídlom M. M. Hodžu 30, Liptovský Mikuláš, IČO: 30 794 536, v konaní o nariadenie ústavnej starostlivosti, o návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia, takto

rozhodol:

Súd nariaďuje neodkladné opatrenie:

I. Centrum pre deti a rodiny Semeteš, so sídlom Semeteš 1208, Vysoká nad Kysucou, IČO: 51 27 09 86, je p o v i n n é maloletú Z. Z., nar. XX.XX.XXXX, o d o v z d a ť do starostlivosti Centra pre deti a rodiny Trenčín, so sídlom Jilemnického 40, 911 01 Trenčín, IČO: 00 182 486.

II. Matka je p o v i n n á prispievať na výživu maloletej Z. Z., nar. XX.XX.XXXX, mesačne vo výške 30 % zo sumy životného minima na nezaopatrované nepľnoleté dieťa, podľa § 62 ods. 3 zákona č. 36/2005 Z. z. v znení neskorších predpisov, v spojení s § 2 písm. c/ zákona č. 601/2003 Z. z. v znení neskorších predpisov, vždy do 15. dňa každého kalendárneho mesiaca vopred na účet Centra pre deti a rodiny Trenčín, so sídlom Jilemnického 40, 911 01 Trenčín, IČO: 00 182 486, od odovzdania maloletého dieťaťa do uvedeného zariadenia.

III. Neodkladné opatrenie trvá do vykonateľnosti rozhodnutia o nariadení ústavnej starostlivosti nad maloletým dieťaťom.

o d ô v o d n e n i e :

1. Navrhovateľ, Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Liptovský Mikuláš, podal na Okresný súd Liptovský Mikuláš dňa 22.10.2020 návrh na nariadenie neodkladného opatrenia podľa § 367 ods. 2 Civilného mimosporového poriadku (ďalej len „CMP“), ktorým navrhol, aby súd nariadil Centru pre deti a rodiny Semeteš odovzdať maloletú Z. Z., nar. XX.XX.XXXX do starostlivosti Centra pre deti a rodiny Trenčín. Svoj návrh odôvodnil tým, že uznesením Okresného súdu Liptovský Mikuláš zo dňa 04.05.2020, č. k. 9P/45/2020, právoplatným dňa 04.06.2020, je maloletá Z. Z. neodkladným opatrením umiestnená v Centre pre deti a rodiny Semeteš, so sídlom Semeteš 1208, Vysoká nad Kysucou, do právoplatného rozhodnutia súdu vo veci samej o opakovanom uložení výchovného opatrenia.

2. Zo správy Centra pre deti a rodiny Semeteš, pracovisko Horné Orechové zo dňa 13.10.2020 vyplýva, že maloletá Z. sa nachádza od 08.06.2020 v 3. etape Programu pre poruchy správania v dôsledku užívania alkoholu, drog alebo v dôsledku patologického hráčstva. Maloletá Z. v súčasnosti funguje

podľa pravidiel programu. Dlhodobo sa zúčastňuje všetkých vzdelávacích aj voľnočasových aktivít. Maloletá Z. sa výrazne posunula v celkovom správaní a fungovaní a v prístupe k plneniu svojich každodenných povinností. Zlepšila si svoje sebaregulačné a jej vôľové schopnosti. Uvedomuje si svoje vnútorné prežívanie, dokáže ho pomenovať. Maloletá Z. zvláda abstinenciu v prostredí terapeutickej skupiny na dobrej úrovni. V rámci motivačných a riadených rozhovorov verbalizuje, že by chcela zvládnuť svoju budúcnosť bez tvrdých drog. Maloletá Z. absolvovala niekoľko krátkodobých priepustiek mimo zariadenia bez doprovodu a bez problémov splnila podmienky priepustiek (čas príchodu do zariadenia a negatívny test na návykové látky). Počas pobytu bola v rámci 3. etapy celkovo 12 krát testovaná na prítomnosť návykových látok vždy s negatívnym výsledkom. Maloletá Z. má aktuálne pedopsychiatrom stanovenú diagnózu: depresívna porucha správania F92.0. Zdravotný stav dieťaťa je momentálne stabilizovaný, je vedená v dispenzári pedopsychiatra. Počas pobytu v centre úspešne ukončila 9. ročník na Základnej škole v Trenčíne a v školskom roku 2020/2021 je žiačkou 1. ročníka SOU Jilemnického v Trenčíne, odbor kuchár. Má schválený individuálny študijný plán, podľa ktorého sa každý druhý týždeň zúčastňuje odborného výcviku a na teoretické vyučovanie sa pripravuje individuálne v zariadení s možnosťou preskúšania pedagógmi školy podľa dohody. Zo správy centra ďalej vyplýva, maloletá Z. prešla celým programom centra a spĺňa takmer všetky jeho kritéria s výnimkou, že doposiaľ nemohla absolvovať krátkodobé priepustky do prirodzeného prostredia z dôvodu, že matka je od júna 2020 vo výkone trestu odňatia slobody a tiež z dôvodu preventívnych opatrení v súvislosti s COVID-19. Maloletá Z. dokáže fungovať pod dohľadom a stanovením vymedzených pravidiel a hraníc. Z týchto dôvodov centrum neodporúča uložiť maloletej Z. opakované výchovné opatrenie a ukončiť jej pobyt v centre. Vzťah Z. s matkou je dlhodobo narušený a v poslednom období sa s ňou úplne odmieta kontaktovať. Celkovo prišla matka navštíviť dieťa do zariadenia dvakrát. Matka sa ani jeden raz nezúčastnila rodinných stretnutí (12.10.2019 a 30.11.2019), ktoré organizovalo centrum za účelom poskytnutia podpory a pomoci v Z. abstinencii. Maloletá Z. je v kontakte s tetami A. Z. a F. O., ktoré majú záujem o krátkodobé pobyty dieťaťa v ich rodinnom prostredí. V dôsledku preventívnych opatrení v súvislosti s COVID 19 neboli pobyty v ich rodinnom prostredí doposiaľ možné. Matka maloletej Z. sa v súčasnosti nachádza v ústave na výkon trestu odňatia slobody, svoje rodinné a sociálne pomery si počas obdobia nariadeného výchovného opatrenia neupravila, návrat dieťaťa do rodinného prostredia v súčasnosti nie je možný. Predpokladané prepustenie matky z ÚVTOS je dňa 30.11.2020. Rodinné prostredie maloletej Z. je však nevhodné a ohrozujúce jej zdravý psychický, fyzický a sociálny vývin. Orgán sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately dožiadal Centrum pre deti a rodiny, Jilemnického 40, Trenčín o súhlas s prijatím maloletej Z. do ich zariadenia. Centrum s prijatím dieťaťa súhlasilo.

3. Podľa § 360 ods. 1 CMP, neodkladné opatrenie možno nariadiť aj bez návrhu v konaniach, ktoré možno začať aj bez návrhu.

4. Podľa § 367 ods. 1 CMP, neodkladným opatrením môže súd nariadiť, aby ten, kto má maloletého pri sebe, maloletého odovzdal do starostlivosti toho, koho označí súd, alebo do striedavej osobnej starostlivosti.

5. Podľa 367 ods. 2 CMP, o návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia rozhodne súd najneskôr do siedmich dní od doručenia návrhu. V tejto lehote súd uznesenie vyhotoví.

6. Podľa § 367 ods. 3 CMP, uznesenie o nariadení neodkladného opatrenia je vykonateľné vyhlásením; ak sa nevyhlasuje, je vykonateľné, len čo bolo vyhotovené.

7. Podľa § 367 ods. 4 CMP, uznesenie o nariadení neodkladného opatrenia súd môže doručiť účastníkom až pri uskutočnení jeho výkonu, ak je predpoklad, že by bol výkon rozhodnutia inak zmarený. Účastníkom, ktorí neboli prítomní pri výkone uznesenia, doručí súd uznesenie spolu so zápisnicou o priebehu výkonu dodatočne.

8. Podľa § 366 CMP, neodkladným opatrením môže súd nariadiť platiť výživné v nevyhnutnej miere.

9. Podľa § 2 ods. 1 a 2 CMP, na konania podľa tohto zákona sa použijú ustanovenia Civilného sporového poriadku, ak tento zákon neustanovuje inak. Na účely tohto zákona sa pojmy žaloba, strana a spor vykladajú ako návrh na začatie konania, účastník konania (ďalej len „účastník“) a konanie podľa tohto zákona, ak z povahy veci nevyplýva inak.

10. Podľa § 324 ods. 1 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“), pred začatím konania, počas konania a po jeho skončení súd môže na návrh nariadiť neodkladné opatrenie.

11. Podľa § 325 ods. 1 CSP, neodkladné opatrenie môže súd nariadiť, ak je potrebné bezodkladne upraviť pomery alebo ak je obava, že exekúcia bude ohrozená.

12. Podľa § 326 ods. 1 a 2 CSP, v návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia sa popri náležitostiach žaloby podľa § 132 uvedie opísanie rozhodujúcich skutočností odôvodňujúcich potrebu neodkladnej úpravy pomerov alebo obavu, že exekúcia bude ohrozená, opísanie skutočností hodnoverne osvedčujúcich dôvodnosť a trvanie nároku, ktorému sa má poskytnúť ochrana a musí byť z neho zrejmé, akého neodkladného opatrenia sa navrhovateľ domáha. K návrhu musí navrhovateľ pripojiť listiny, na ktoré sa odvoláva.

13. Podľa § 329 ods. 1 prvá veta CSP, súd môže rozhodnúť o návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia aj bez výsluchu a vyjadrenia strán a bez nariadenia pojednávania.

14. Podľa § 329 ods. 2 CSP, pre neodkladné opatrenie je rozhodujúci stav v čase vydania uznesenia súdu prvej inštancie.

15. Podľa § 330 ods. 1 a 2 CSP, súd môže určiť, že neodkladné opatrenie bude trvať len po určený čas. Ak to povaha veci pripúšťa, súd môže nariadiť neodkladné opatrenie, ktorého obsah by bol totožný s výrokom vo veci samej.

16. Podľa čl. 5 zákona č. 36/2005 Z. z. o rodine (ďalej len „ZR“), záujem maloletého dieťaťa je prvoradým hľadiskom pri rozhodovaní vo všetkých veciach, ktoré sa ho týkajú. Pri určovaní a posudzovaní záujmu maloletého dieťaťa sa zohľadňuje najmä

- a) úroveň starostlivosti o dieťa,
- b) bezpečie dieťaťa, ako aj bezpečie a stabilita prostredia, v ktorom sa dieťa zdržiava,
- c) ochrana dôstojnosti, ako aj duševného, telesného a citového vývinu dieťaťa,
- d) okolnosti, ktoré súvisia so zdravotným stavom dieťaťa alebo so zdravotným postihnutím dieťaťa,
- e) ohrozenie vývinu dieťaťa zásahmi do jeho dôstojnosti a ohrozenie vývinu dieťaťa zásahmi do duševnej, telesnej a citovej integrity osoby, ktorá je dieťaťu blízkou osobou,
- f) podmienky na zachovanie identity dieťaťa a na rozvoj schopností a vlôh dieťaťa,
- g) názor dieťaťa a jeho možné vystavenie konfliktu lojality a následnému pocitu viny,
- h) podmienky na vytváranie a rozvoj vzťahových väzieb s obidvomi rodičmi, súrodencami a s inými blízkymi osobami,
- i) využitie možných prostriedkov na zachovanie rodinného prostredia dieťaťa, ak sa zvažuje zásah do rodičovských práv a povinností.

17. Podľa § 62 ods. 1, ods. 2, ods. 3 Zákona o rodine, plnenie vyživovacej povinnosti rodičov k deťom je ich zákonná povinnosť, ktorá trvá do času, kým deti nie sú schopné samé sa živiť. Obaja rodičia prispievajú na výživu svojich detí podľa svojich schopností, možností a majetkových pomerov. Dieťa má právo podieľať sa na životnej úrovni rodičov. Každý rodič bez ohľadu na svoje schopnosti, možnosti a majetkové pomery je povinný plniť svoju vyživovaciu povinnosť v minimálnom rozsahu vo výške 30 % zo sumy životného minima na nezaopatrené nepľnoleté dieťa alebo na nezaopatrené dieťa podľa osobitného zákona.

18. Podľa § 75 ods. 1 Zákona o rodine, pri určení výživného prihliadne súd na odôvodnené potreby oprávneného, ako aj na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného. Na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného prihliadne súd aj vtedy, ak sa povinný vzdá bez dôležitého dôvodu výhodnejšieho zamestnania, zárobku, majetkového prospechu; rovnako prihliadne aj na neprimerané majetkové riziká, ktoré povinný na seba berie.

19. Civilný mimosporový poriadok ako osobitný, teda špeciálny právny predpis v § 360 a nasl. obsahuje len niektoré ustanovenia o neodkladných opatreniach, a to vo veciach ochrany maloletého, vo veciach výživného, vo veciach osobnej starostlivosti o maloletého a o povolení súdu na výkon oprávnenia vo veci starostlivosti o maloletých. Navrhovateľ, Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Liptovský Mikuláš, podal návrh na nariadenie neodkladného opatrenia vo veciach osobnej starostlivosti o maloletých podľa § 367

CMP a vo veciach výživného podľa § 366 CMP. Pre neodkladné opatrenie je rozhodujúci stav v čase vydania tohto uznesenia. Ku dňu podania návrhu a ku dňu vydania tohto uznesenia sa maloleté dieťa nachádza v Centre pre deti a rodiny Semeteš, so sídlom Semeteš 1208, Vysoká nad Kysucou. Povinnosť odovzdať dieťa do starostlivosti niekoho iného je možné uložiť len tomu, kto má maloleté dieťa pri sebe, v tomto prípade uvedenému centru. Vyššie citovanými zákonnými ustanoveniami je možné rýchlo a pružne riešiť situáciu, ktorá vyžaduje okamžitý zásah súdu. Pre nariadenie neodkladného opatrenia je nevyhnutná potreba bezodkladnej úpravy pomerov účastníkov. Posúdenie, či a kedy je takáto potreba daná, je ponechaná na úvahe súdu. Okrem toho je základným zákonným predpokladom nariadenia neodkladného opatrenia aj hodnoverným spôsobom osvedčená dôvodnosť a trvanie uplatneného nároku, ktorému sa má súdom poskytnúť neodkladná ochrana. Neodkladné opatrenie si teda vyžaduje naliehavosť takéhoto opatrenia, osvedčenie danosti práva a nevyhnutnosť potreby takejto úpravy. Vzhľadom na účel a podstatu neodkladného opatrenia je rozsah dokazovania, na rozdiel od konania vo veci samej, značne zúžený.

20. Z návrhu Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Liptovský Mikuláš na nariadenie neodkladného opatrenia a v ňom uvádzaných skutočnosti súd dospel k záveru, že sú splnené zákonné predpoklady pre jeho nariadenie. Pri rozhodovaní súd vždy prihliada na záujem maloletého dieťaťa, najmä na jeho citové väzby, vývinové potreby a stabilitu výchovného prostredia. Záujem maloletého dieťaťa je vždy prvoradý (čl. 3 Dohovoru o právach dieťaťa, čl. 24 ods. 2 Charty základných práv Európskej únie). Z predložených listinných dôkazov mal súd osvedčené, že zdravý vývoj a riadna výchova maloletého dieťaťa je v súčasnej dobe vážne ohrozená, maloletá Z. sa nemôže vrátiť do domáceho rodinného prostredia a ochrana jej záujmov vyžaduje okamžitú úpravu formou neodkladného opatrenia, pokiaľ nedôjde k rozhodnutiu vo veci samej.

21. Súd z predložených listinných dôkazov považoval za osvedčené, že maloletá Z. bola na základe Uznesenia Okresného súdu Liptovský Mikuláš zo dňa 04.05.2020, č. k. 9P/45/2020, neodkladným opatrením umiestnená v Centre pre deti a rodiny Semeteš, Vysoká nad Kysucou (konanie vo veci samej o opakovanom uložení výchovného opatrenia). V tomto centre je maloletá umiestnená už od 15.08.2019. Dôvodom umiestnenia maloletej Z. v centre bolo okrem iného zabezpečenie odbornej pomoci maloletej pre poruchy správania v dôsledku užívania alkoholu, drog, alebo patologického hráčstva. Počas pobytu v centre sa maloletá kontaktu s matkou vyhýba. Ich rozhovory obvykle končia hádkou a výčitkami. Ich vzájomný vzťah je dlhodobo narušený. O komplikovanom vzťahu medzi matkou a maloletou svedčia aj návštevy maloletej zo strany matky, ktoré sa uskutočnili iba dvakrát. Matka sama má problém s nadmerným požívaním alkoholu. V súčasnosti matka vykonáva trest odňatia slobody v Ústave na výkon trestu odňatia slobody Sučany. Predpokladaný termín jej prepustenia je 30.11.2020. Vzhľadom na dlhodobo narušený vzťah medzi matkou a maloletou Z., nie je možný návrat do domáceho rodinného prostredia, napriek tomu, že pobyt v centre už splnil svoj účel. Maloletá Z. podľa správy Centra pre deti a rodiny Semeteš zo dňa 13.10.2020 úspešne absolvovala 3. etapu programu pre poruchy správania v dôsledku užívania alkoholu, drog, alebo patologického hráčstva. Maloletá úspešne ukončila v centre základné vzdelanie a momentálne je žiačkou 1. ročníka Stredného odborného učilišťa v Trenčíne, kde má schválený individuálny študijný plán. Maloletá Z. je pripravená na návrat do rodinného prostredia, počas 3. etapy programu niekoľkokrát absolvovala krátkodobé pobyty mimo centra bez doprovodu bez problémov a za dodržania všetkých pravidiel centra. Podľa správy centra maloletá Z. zvláda abstinenciu v otvorenom prostredí na požadovanej úrovni a dokáže fungovať pod dohľadom a stanovením vymedzených pravidiel. Podľa tvrdení navrhovateľa však jediný žijúci rodič maloletej - matka doposiaľ (odhliadnuc od toho, že sa momentálne nachádza vo výkone trestu) nevytvorila také podmienky, do ktorých by sa maloletá mohla vrátiť. Rodinné prostredie maloletej Z. je nevhodné a ohrozujúce jej zdravý psychický, fyzický a sociálny vývin. Na základe uvedených skutočností, prihliadajúc najmä na zdravie a riadny vývin maloletého dieťaťa, súd vyhovel návrhu a podľa § 367 CMP nariadil neodkladné opatrenie, ktorým Centru pre deti a rodiny Semeteš, kde sa momentálne maloletá nachádza, uložil povinnosť odovzdať maloletú Z. dočasne do starostlivosti Centra pre deti a rodiny Trenčín, ktoré s jej umiestnením súhlasí.

22. Súčasne súd na návrh navrhovateľa uložil matke povinnosť prispievať na výživu maloletého dieťaťa v nevyhnutnej miere, a to sumou vo výške 30 % zo sumy životného minima (životné minimum je od 01.07.2020 na úrovni 98,08 eur) na nezaopatrené neplnoleté dieťa, ktorá v súčasnej dobe predstavuje 29,42 eur mesačne. Výživné v nevyhnutnej miere je určené len na uspokojovanie základných osobných potrieb maloletého dieťaťa. O tejto výške výživného bolo rozhodnuté s poukazom na § 62 ods. 3 Zákona

o rodine ako o minimálnej zákonnej výške výživného, z dôvodu, že súd pri neodkladnom opatrení nemá reálnu možnosť zistiť schopnosti, možnosti a majetkové pomery rodiča na to, aby mohol určiť skutočnú objektívnu sumu výživného. Bez ohľadu na to, aký má rodič príjem a aké sú jeho majetkové pomery, alebo aké sú odôvodnené potreby maloletej, je povinný zo zákona prispievať na výživu maloletého dieťaťa aspoň v minimálnom rozsahu, čo je aktuálne 29,42 eur mesačne. Výživné je matka povinná platiť vždy do 15. dňa každého kalendárneho mesiaca na účet centra. Takéto neodkladné opatrenie predstavuje len dočasnú úpravu, ktorej cieľom je prioritne zabezpečiť v nevyhnutnej miere základný rámec plnenia si vyživovacej povinnosti zo strany rodiča.

23. Záverom súd považuje za potrebné uviesť, že Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Liptovský Mikuláš podal spolu s návrhom na nariadenie neodkladného opatrenia aj návrh na začatie konania o nariadenie ústavnej starostlivosti nad maloletým dieťaťom. Za tým účelom súd vykoná dokazovanie a následne po vyhodnotení všetkých dôkazov rozhodne v súlade so záujmami maloletého dieťaťa. Po dokazovaní vo veci samej súd určí výživné v takej výške, ktorá bude zodpovedať odôvodneným potrebám maloletej a súčasne schopnostiam a možnostiam matky maloletej.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu možno podať odvolanie v lehote 15 dní odo dňa doručenia na Okresnom súde Liptovský Mikuláš (písomne v štyroch vyhotoveniach). Odvolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 359, § 362 ods. 1 CSP).

V odvolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh). (§363 CSP)

Odvolanie možno odôvodniť len tým, že:

- a) neboli splnené procesné podmienky,
- b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
- c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
- d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo
- h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 365 ods. 1 CSP).

Odvolanie možno odôvodniť aj tým, že súd prvej inštancie nesprávne alebo neúplne zistil skutočný stav veci. Odvolacie dôvody možno meniť a dopĺňať až do rozhodnutia o odvolaní (§ 62 ods. 1, 2 CMP).

Uznesenie o nariadení neodkladného opatrenia je vykonateľné vyhlásením; ak sa nevyhlasuje, je vykonateľné, len čo bolo vyhotovené (§ 367 ods. 3 CMP).